

Ärende: VN/10164/2019

Begäran om utlåtande om det förslag av arbetsgruppen för reformen av krävande vård utom hemmet som gäller regeringens proposition om lagstiftningen om barnskyddets krävande vård utom hemmet

Lausunnonantajan lausunto

1. I paragraf 4 a § om barnets rätt till en balanserad utveckling och välfärd föreslås ett nytt 2 mom. Förtydligar förslaget gränsdragningen mellan åtgärderna för fostran, övervakning och omsorg av barnet och de begränsningar som ingriper i barnets grundläggande fri- och rättigheter? Om svaret är nej, hur borde bestämmelsen ändras?

-

2. Det föreslås att klientdimensioneringen inom barnskyddet ska vara 35 barn per socialarbetare (13 b §). Vilka konsekvenser tror ni att förslaget får?

-

3 a. Uppfyller preciseringarna i 15 § detta syfte?

-

3 b. Vilka konsekvenser tror ni förslaget får i praktiken?

I nuläget finns stora utmaningar när det gäller tillgången till svenskspråkiga tjänster inom barnskyddsverksamheten. De språkliga rättigheterna för klienter inom barnskyddet är formellt tillräckliga och tydliga. På basis av socialvårdslagen, hälso- och sjukvårdslagen, språklagen samt ett flertal andra lagar och förordningar inom social- och hälsovården, har tvåspråkiga kommuner och samkommuner skyldighet att betjäna klienten på hans eller hennes eget språk, finska eller svenska.

I praktiken finns det stora regionala skillnader i tillgången till tjänster på svenska, vilket medför ojämlikhet mellan barnen i olika kommuner och regioner samt ojämlikhet mellan finsk- och svenskspråkiga barn.

Förutom att tillgången till olika tjänster på svenska är ojämlik, finns det också ojämlik tillgång till expertis när det gäller krävande vård inom barnskyddet. Det är relativt vanligt att svenskspråkiga familjer tvingas vända sig till finska sidan för att få det specialkunnande de behöver gällande

barnskyddsåtgärder kombinerat exempelvis med psykiatri och kunnande kring funktionsnedsättning. Åtgärder bör därför vidtas för att göra tillgången till service och expertis mer jämlik mellan språkgrupperna.

4. Enligt förslaget ska det föreskrivas om inledande i ett ärende inom socialvården i stället för inledande i ett ärende inom barnskyddet. Syftet med detta är att bedömningen av behovet av socialvårdstjänster ska ha företräde. Är den föreslagna bestämmelsen ändamålsenlig med tanke på detta syfte?

-

Kommentarer gällande punkt 4

-

5. Det föreslås bestämmelser om upphörandet av klientrelationen med barnskyddet. Vilka konsekvenser tror ni bestämmelserna får i praktiken?

-

6 a. Tror ni att den föreslagna bestämmelsen främjar utvecklingen av tjänsterna inom öppenvården i praktiken?

-

6 b. Hur tror ni detta syfte kan uppfyllas genom den föreslagna bestämmelsen?

-

7. Bestämmelserna om valet av platsen för vården utom hemmet preciseras. Vid valet av platsen för vården utom hemmet ska man alltid bedöma barnets individuella behov och bästa samt om rehabiliteringskunnandet motsvarar barnets behov och om barnets småbarnspedagogik, grundläggande utbildning och annan utbildning och annat stöd som behövs kan säkerställas. Vilka konsekvenser tror ni de föreslagna bestämmelserna får för valet av platsen för vården utom hemmet och beslutsfattandet i fråga om detta? Är bestämmelserna tillräckliga med tanke på uppfyllandet av syftena?

Enligt förslaget till 50 § om val av plats för vård utom hemmet har satsen "Dessutom ska hänsyn i mån av möjlighet tas till barnets språkliga, kulturella och religiösa bakgrund." tagits bort. Vi föreslår att satsen återinförs.

Inom social- och hälsovården och i synnerhet inom sådan verksamhet som riktar sig till barn, är klientens språk (och övriga bakgrund) mycket viktigt. Barnet har lagstadgad rätt att till socialvård på eget språk, finska eller svenska, i en tvåspråkig kommun. I praktiken betyder det att en tvåspråkig kommun ska ordna vård utom hemmet på barnets språk. En enspråkigt finsk kommun ska i mån av möjlighet ordna vård utom hemmet på barnets språk. Lagstiftningen för andra språkgrupper än finska och svenska inte är lika stark, varmed det är särskilt viktigt att barnets språkliga (och övriga) bakgrund fortsättningsvis nämns i 50 §.

Vi är medvetna om att det finns stora brister i tillgången till vård utom hemmet och familjevård på svenska. Barnets rätt att få vård på eget språk måste vid behov säkerställas genom särlösningar. Barnets språkliga rättigheter är i grundlagen tryggade rättigheter, vars tillgodoseende inte kan begränsa med hänvisning till resursbrist.

8. Man föreslår att förstärka starkare stöd till barnets rätta för bildnings rättigheter under tiden vård utom hemmet (49 a §, 50 §, 52 a §, 57 § ja 60 d §). Hur motsvarar regleringen barnets behov för stöd att prestera grundläggande utbildning eller övrig utbildning under tiden vård utom hemmet?

Enligt förslaget till 52 a § har barnet rätt till småbarnspedagogik och grundläggande utbildning under tiden för vård utom hemmet.

Med hänvisning till barnets lagstadgade rätt till småbarnspedagogik och grundläggande utbildning på eget språk, finska eller svenska, är det även i detta sammanhang viktigt att betona betydelsen av att barnet har möjlighet till vård utom hemmet på eget språk. Att barnet har möjlighet att använda sig av sitt eget språk både inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen och vid platsen för vård utom hemmet, är viktigt bland annat för barnets språkutveckling och för att barnet ska kunna få stöd för sin skolgång på undervisningsspråket.

9 a. Är bestämmelserna i 49 a § om krävande vård utom hemmet ändamålsenliga och genomförbara i praktiken?

-

9 b. Vilka konsekvenser får förslaget i praktiken?

-

10. Förtydligar den föreslagna ordalydelsen innehållet i vården och det rehabiliterande innehållet i perioden med särskild omsorg?

-

Kommentarer gällande punkt 10

-

11 a. Motsvarar den föreslagna ordalydelsen dessa syften?

-

11 b. Vilka konsekvenser kan förlängningen av perioden av särskild omsorg få?

-

12. Beslutsfattandet i fråga om perioden av särskild omsorg: vilka konsekvenser kan det ha att den gällande strukturen för beslutsfattandet (30+60 dygn) ändras så att det genom ett beslut kan fastställas en period av särskild omsorg för högst 90 dygn i fortsättningen och att perioden efter det kan förlängas vid behov med ytterligare 90 dygn?

-

13. Är den föreslagna personaldimensioneringen för boendeenheterna inom den särskilda omsorgen (59 a§) tillräcklig?

-

Kommentarer gällande punkt 13

-

14 a. Är lösningen ändamålsenlig?

-

14 b. Vilka konsekvenser kan detta få?

-

15. Hur tillgodoses barnets grundläggande och mänskliga rättigheter inom vården utom hemmet genom bestämmelserna i kapitel 11?

-

63 § Beslut om begränsning av kontakterna

-

65 § Omhändertagande av ämnen och föremål

-

66 § Kroppsvisitation

-

68 § Fasthållande

-

69 § Begränsning av rörelsefriheten

-

69 a § Transport av barn som utan tillstånd avlägsnat sig från anstalten

-

70 § Isolering

-

72 § Särskilda begränsningar under en period av särskild omsorg

-

17 a. Uppfyller bestämmelsen detta syfte?

-

17 b. Vilka konsekvenser tror ni de särskilda begränsningarna i den föreslagna 71 § får för verkställandet av barnets missbrukarvård och missbrukarrehabilitering?

-

18. Hur möjliggör de ändringar som föreslås i 69 a § transport av barn som utan tillstånd avlägsnat sig från anstalten?

-

19. Hur möjliggör den föreslagna bestämmelsen i 73 § en effektiv isolering?

-

20. Hur effektivt möjliggör den föreslagna bestämmelsen i 74 § om anteckningsskyldigheten och om det månatliga sändandet av anteckningarna till regionförvaltningsverket övervakningen av de begränsande åtgärderna?

-

21. Är de föreslagna preciseringarna av innehållet i eftervården tillräckliga?

-

Kommentarer gällande punkt 21

-

22. Det föreslås en ny lag om statens barnskyddsanstalter och uppgifterna vid statens barnskyddsenheter preciseras vad gäller integrerad service inom krävande vård utom hemmet och grundläggande utbildning. Statens barnskyddsenheter har till uppgift att organisera integrerad service inom krävande vård utom hemmet och grundläggande utbildning samt den särskilda omsorgen och barnskyddets eftervård. Anser ni att den föreslagna 2 § i lagen kan tillgodose behoven av krävande vård utom hemmet?

-

Kommentarer gällande punkt 22

-

23 a. Paragraf x eller paragraferna x-x understöds i föreslagen form

-

23 b. Förslag till ändring i paragraf x

Till 50 § föreslår vi följande tillägg:

6) barnets språkliga, kulturella och religiösa bakgrund.

23 c. Förslag till ändring i motiveringen till paragraf x

-

Lindholm Johanna
Svenska Finlands folkting